לא קשיא כאן שמת לו מת בי"ד וקברו בי"ד כאן שמת לו מת בי"ג וקברו בי"ד מת לו מת בי"ד וקברו בי"ד יום מיתה תופס לילו מדאורייתא מת לו מת בי"ג וקברו בי"ד יום קבורה א) מדרבנן אינו תופס לילו אלא מדרבנן א"ל רב אשי לרב מרי ואלא הא דקתני אמר לו ר"ש תדע שהרי אמרו אונן טובל ואוכל את פסחו ב) אבל לא בקדשים נימא ליה קאמינא לך אנא יום מיתה דאורייתא ואמרת לי את יום קבורה דרבנן קשיא אביי אמר לא קשיא *כאן שמת קודם חצות כאן שמת לאחר חצות קודם חצות דלא איחזי לפסח חיילא עליה אנינות אחר חצות דאיחזי לפסח לא חיילא עליה אנינות ומנא תימרא דשני ליה ג) בין קודם חצות בין לאחר חצות דתניא ד) [1]לה יטמא מצוה [1]לא רצה מטמאין אותו על כרחו ומעשה ביוסף הכהן שמתה אשתו בערב הפסח ולא רצה ליטמא ד) ונמנו אחיו הכהנים וטימאוהו בעל כרחו ורמינהי [2] ולאחותו ו) מה ת"ל הרי שהלך לשחוט את פסחו ולמול את בנו ושמע שמת לו מת יכול יטמא אמרת [2]לא יטמא יכול כשם ה) שלא יטמא לאחותו כך אין מטמא למת מצוה ת"ל ולאחותו לאחותו הוא דאינו מטמא אבל מטמא [ג]הוא למת מצוה ו) לאו ש"מ כאן קודם חצות כאן לאחר חצות ממאי דילמא לעולם אימא לך אידי ואידי אחר חצות והא רבי ישמעאל והא ר"ע דתניא ז) לה יטמא רשות דברי רבי ישמעאל ר"ע אומר חובה לא ס"ד דרישא דההיא ר"ע קתני לה דתניא ז) ר"ע אומר [3]נפש אלו הקרובים מת אלו הרחוקים לאביו אינו מטמא אבל מטמא הוא למת מצוה לאמו היה ט) כהן והוא נזיר לאמו הוא דאינו מטמא אבל מטמא הוא למת מצוה לאחיו שאם היה כ"ג והוא נזיר לאחיו הוא דאינו מטמא אבל מטמא הוא למת מצוה ולאחותו מה ת"ל הרי שהלך לשחוט את פסחו ולמול את בנו ושמע שמת לו מת יכול יטמא אמרת לא יטמא יכול כשם שאין מטמא לאחותו כך אינו מטמא למת מצוה תלמוד לומר ולאחותו ח) לא יטמא אבל יטמא הוא למת מצוה

לא קשיא. דר"ש אדר"ש הא דקתני הכא ט) אונן לא מייתי פסח כשמת י) וקברו בי"ד דיום מיתה דאורייתא ותפיס לילו מדאורייתא כדיליף ליה רבי יהודה לקמן [ע"ב] והא דקתני לעיל אוכל פסחו כשמת בי"ג וקברו בי"ד דיום קבורה גופיה דרבנן ולא תפיס לילו אלא מדרבנן ורומיא דתרתי מתני' קמייתא משני לה רב מרי אידי ואידי יום יא) קבורה וכאן בפסח וכאן בשאר ימות השנה כדשנינן לה מעיקרא ומאי אבל לא בקדשים אבל לא נקדשים של כל השנה כולה: הכי גרס' **לא תפיס לילו עמו** יב) **אלא מדרבנן: אמינא לך אנינות** יג) **יום מיתה דאורייתא.** דהא אאנינות דאהרן מייתי לה לקמן והתם יום מיתה הואי: **ואת מהדרת יום קבורה.** דהוא גופיה מדרבנן והתם מודינא: **אביי אמר.** אידי ואידי ביום מיתה ולעולם אנינות לילה לר"ש דרבנן ודקתני בברייתא פסח אינו בא באנינות כשמת קודם חצות דרחמנא דחייה מהאי קרא דדרשינן כשהוא שלם הוא מביא ולא כשהוא אונן ודקתני בפסחים טובל ואוכל פסחו אלמא מייתי ליה אונן כשמת אחר חצות דקדמה חובת שחיטת פסח לאנינות ותו לא דחיא ליה אנינות מלשלח קרבנו יד) ומיהו על כרחך ש"מ אנינות לילה דרבנן דאי מדאורייתא היא האי טו) לא הוה אכיל נהי טז) דקדמה חובת שחיטה לאנינות אבל חובת אכילה לא קדמה ליה ואכילת פסחים לא מעכבא לאביי יז) אלא משום דאנינות לילה דרבנן והם לא העמידו דבריהם במקום כרת דדילמא ממנע ולא שחיט א"נ כיון דעל כרחך יח) שחטיה לאו אורח ארעא דנימרו ישחטו ע"מ ליפסל הילכך אוכל פסחו אבל לא שאר קדשים אפי' ליל פסח דהעמידו דבריהם במקום עשה ומתני' דדייקינן אי מזמנו ליה אכיל ביום קבורה כדאמר רב אסי לעיל [דמת בי"ג וקברו בי"ד] אפילו מדרבנן לא תפיס לילו: **דשני לן.** (א) מדאורייתא: **ורמינהי כו'.** מסקנא דמילתיה הוא דבעי לאתויי מגו רומיא ושינויי: **לאחותו מה ת"ל.** בנזיר קאי וכיון דכתיב לאביו ולאמו כ"ש לאחותו יט): **אמרת לא יטמא.** רישא דברייתא בנזיר קא מיירי כדתני לה לקמן בשמעתין וה"ק סיפא הרי שהיה נזיר והוא כ"ג והולך לשחוט את פסחו או למול את בנו ושמע שמת לו מת יכול יטמא אמרת לא יטמא אי משום נזיר אי משום כ"ג אי משום פסח וכ"ש הכא דאיתנהו לכולהו: **ולמול את בנו.** דמילת זכריו מעכבתו מלאכול פסחו כ): **לאחותו אין מטמא.** אלמא אתיא חובה דפסח ואסרה ליה להיטמא ומביא פסח כא) אונן. וקס"ד דתרוייהו קתני אליבא דר' עקיבא דאמר יטמא למת מצוה והילכך לא מיתוקמא הך בתרייתא אלא בשמת לאחר חצות דלאתיא חובת פסח ודחיא למצות טומאה וקמייתא בשמת קודם חצות דלפקעתיה אנינות מפסח: **וממאי.** דטעמא דקמייתא משום דקדמה אנינות הוא דתוקמא לר"ש דאמר לעיל (ב) אין מביא פסח אונן בשמת קודם חצות וכר"ע: **דילמא.** טעם כא) דר"ע לאו משום קודם חצות הוא והיכא דלא איטמי בשמת כב) ואפילו קודם חצות בעי למעבד פסח כג) והכא משום דאיטמי הוא ואפילו מת לאחר חצות נמי קאמר ר' עקיבא יטמא משום דקסבר לה יטמא מצוה ואין לה תשלומין הילכך מטמאינן ליה וממילא אזל ליה כרת דה"ל טמא ופסח יש לו תשלומין בשני והך דקתני לא יטמא רבי ישמעאל היא דאמר רשות הילכך כד) לא תדחייה מצות פסח בשביל רשות דטומאה ולעולם בין לרבי ישמעאל בין לר"ע אונן שלא נטמא מביא פסחו ואפילו מת קודם חצות דטעמא דהכא לאו משום אנינות הוא כה): **דרישא דהכיא.** דנזיר ר"ע קתני לה דאומר מצוה הילכך לא מיתרצי דמת קודם חצות ולאחר חצות היכא כו) דמת קודם חצות קדמה לה חובת טומאה לפסח ומטמא והוא הדין לאנינות דהא קדמה והיכא דמת לאחר חצות קדמה חובת פסח ומפקע לחובת טומאה והוא הדין לאנינות: **נפש.** בנזיר כתיב כל ימי הזירו לה' על נפש מת לא יבא וסמיך ליה לאביו ולאמו וגו' וכוליה קרא יתירא הוא דהא כתיב ליה כז) קרובים ורחוקים: **נפש אלו הקרובים.** לאו ממשמעותא היא דמיקשה לך אם כן למה נאמרו רחוקים דאי לא כתיב תרתי קראי הוה מוקמינן ליה ברחוקים אבל השתא דאיכתיבא כח) תרי קראי נפש קרובים משמע שהן כנפשו: **לאביו.** מה ת"ל אם ללמד שלא יטמא לו הרי פירש קרובים ורחוקים אלא בא לפרט את מי אסר את הקרובים אבל לא מת מצוה: **לאמו.** מה תלמוד לומר אם לאסור הרי למדנו אם להתיר מת מצוה הרי למדנו אלא לא הוצרך לנזיר לבדו אלא ללמדך שאם היתה בו עוד קדושה אחרת כגון שהיה כהן ונזיר התרתי לך בו מת מצוה ממיעוט כט) דלאמו דרשינן לאמו לא יטמא אבל מיטמא הוא למת מצוה וכן כולם: **הרי שהלך לשחוט את פסחו** ל). זה שהיה כ"ג ונזיר ונתוסף בו עוד דבר אחר המעכבו מליטמא שהיה צריך לשחוט את פסחו אף זה לאחותו פרעתי לך בו אבל מיטמא הוא למת מצוה דאם אינו ענין לנזיר לבדו תנהו ענין למי שיש בו כל אלו:

הרי שהיה הולך לשחוט את פסחו ולמול את בנו כו'. תימה היכי דייק מהכא דשחיטת פסח דוחה טומאת מתו שאני הכא שהוא כ"ג ונזיר וכי תימא אי לאו דבאפי נפשיה דחיא מתו לא היה צריך קרא למת מצוה דדחיא שאשתן דכיון דכ"ג ונזיר נדחים משום מת מצוה בשביל שהולך עדיין לשחוט את פסחו לא מימנע א"נ לומר כן ל) דהא לכהן הדיוט ונזיר איצטריך קרא אף על גב דכהן הדיוט לאודיה מיטמא לאמו ויש פירושים שמוגה בהם משום הך קשיא דלא מיירי הכא בנזיר לא) אלא בהולך לשחוט פסחו לחודיה לב) ולא יתכן כלל דהיינו ברייתא דמייתי בסמוך דמיירי בכהן לג) ונזיר ונראה דדייק משום דקתני הכא אמרת לא יטמא וכולהו לא קתני הכי משמע לא יטמא משום שחיטת פסחו ולא גרסינן ת"ל לא יטמא ועוד נראה לדקדק אי שחיטת הפסח לחודה לא דחיא טומאת קרובים ה"ל למתנייה ברישא לד) דהולך לשחוט כו' הרי שהיה כ"ג ונזיר והולך לשחוט כו' כמו כהן הדיוט דתני ברישא דמעיקרא תני הקל יותר כי היכי דתני כהן הדיוט לה) קודם לנזיר ואח"כ כ"ג ונזיר: **הא** רבי ישמעאל הא ר"ע. פי' בקונטרס ואפילו מת לאחר חצות נמי קאמר ר"ע יטמא משום דקסבר לה יטמא מצוה ואין לה תשלומין הילכך מטמאינן ליה וממילא אזל ליה כרת דה"ל טמא דפסח לו) יש לו תשלומין בשני ולא דמי לעשה דהשלמה דאתי עשה דפסח ודחי ליה כדאמר בריש תמיד נשחט (פסחים דף נט. ושם לז)) אע"פ שיש לו תשלומין בשני:

נפש אלו הקרובים מת אלו הרחוקים. בנזיר בפ' כ"ג (דף מח:) גרס איפכא ועיקר ועושה שם [חלק] דרשא מלאביו ולאמו:

רכח

מסורת הש"ס

א) שמחות פ"ד הל' ח-ט סוטה ג. ת"כ אמור פרשה א ה"ב, ב) ברכות יט: מגילה ג. נזיר מח: סנהדרין לה., ג) [סוטה ג.], ד) [נזיר מח:] ספרי נשא כה, ה) יבמות ע., ו) [וכמו ברכות לחו זה כשם הר"ש מקולי ע"ש], ז) [קלרו כאן דבריהם וע"ש בתוס' בפסחים ד"ה אתי ועי' רש"ק].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה דשני לן כדאורייתא: (ב) ד"ה וממאי וכו' לעיל אונן אין מביא פסח כמת:

שינויי נוסחאות

א] בקצת דפוסי ג"א יום קבורה תופס לילו מדרבנן א"ל כו' (דק"ס): ב] פסחו לערב אבל כו' כל"ל (רש"ש): ג] ג"ל לן (רש"ש): ד] ליטמא לה ונמנו כל"ל (רש"ש), ונמס' שמחות ודחפוהו חבריו וטימאוהו כו': ה] כשם שאינו מטמא לאחותו כך אינו מטמא וכו' כל"ל (רש"ש): ו] קשיאן אהדדי אלא לאו ש"מ כו' (ב"ח): ז] שאם היה (רש"ש): ח] לאחותו הוא דאינו מטמא אבל מטמא הוא למת מצוה (רש"ש): ט] תיבת הכא ליתא בכ"י (פ"ס): י] כשמת בי"ד וקברו בי"ד כל"ל (רש"ש): יא] ל"ל ביום (רש"ש): יב] תיבת עמו ליתא בכ"י (פ"ס): יג] בכ"י אנא (במקום אנינות): יד] בכ"מ גרס פסחו, ובכתה"י קרבנות: טו] תיבת האי נמחק (רש"ש): טז] דנהי (רש"ש): יז] פ"א לאביי אבל אי ס"ל אכילת פסחים מעכבא או מצי ר"ש למיסבר אנינות לילה דאוריי ואפ"ה כיון דחל עליו חובת פסח קודם אנינות אכיל פסחו לערב דאי לא אכיל לא מצי להקריב ומיהו אע"ג דלא מעכב אכיל דלא העמידו וכו' (רש"ש): יח] דעל כרחי' שחיט לאו אורח ארעא דנימרו רבנן ישחטנו וכו' כל"ל (רש"ש): יט] פ"א לאחותו, ואמו ואחיו אייתינהו לדרשא אחריתי ברישא דברייתא למידרש לאחיו לא יטמא אבל מיטמא הוא למת מצוה ולקמן בשמעתין מייתי לה, וה"ק סיפא ולאחותו מה ת"ל הרי שהיה הולך כו', בלי אא"ע לנזיר לא לאסור אחותו ולא להתיר מת מצוה דהא נפקא לן מרישא דקרא, תנהו ענין להולך לשחוט את פסחו ולמול את בנו דמילת זכריו מעכבתו מלאכול פסח: אמרת לא יטמא. כי היכי דנזיר אין לו לדחות נזירות מפני טומאת קרוביו כך שוחט פסחו אין לו לדחות פסחו מפני טומאת קרוביו. ואיני יכול לפרש אותה בנזיר עצמו ולומר הרי שהיה הולך נזיר זה לשחוט את פסחו דא"כ מאי רומיא דמרמי' לה אדיוסף הכהן דילמא הא דקתני אמרת לא יטמא משום נזירות הוא דנזיר אין מטמא לקרובים: לאחותו אינו מטמא. אלמא אתיא וכו' (כתה"י ושיח): כ] פסח באנינות וקס"ד דהנך ברייתות תרוייהו קתני כו' כל"ל וכ"ה בכ"י (צ"ק), נ"ה וקס"ד דברייתא דקתני לא רצה מטמאין אותו אליבא דר"ע וכו' (גליון), וכבתה"י כלפניו: כא] טעמא (רש"ש): כב] בשמת אפילו מת קודם חצות כו' (כתה"י): כג] פסחו דאנינות לא דחיא ליה והכא כו' (כ"י ושיח): כד] הילכך כיון דלאחר חצות הוא והיילא עליה חובת פסח לא תדחייה

עין משפט נר מצוה

כב א מיי' פ"ו מהל' קרבן פסח הלכה ט:
כג ב מיי' פ"ב מהל' אבל הל' ז והלכה ו טוש"ע יו"ד סימן שעג סעיף ג:
כד ג מיי' שם פ"ג הלכה ח טוש"ע יו"ד סימן שעד סעיף א:

תורה אור השלם

1. ולאחתו הבתולה הקרובה אליו אשר לא היתה לאיש לה יטמא: ויקרא כא, ג
2. לאביו ולאמו לאחיו ולאחתו לא יטמא להם במתם כי נזר אלהיו על ראשו: במדבר ו, ז
3. כל ימי הזירו ליהוה על נפש מת לא יבא: במדבר ו, ו

מוסף רש"י

חיילא עליה אנינות. כרישא יתו לא חיילא עליה חיילא דפסח (פסחים צח). ולאחותו מה ת"ל. בנזיר כתיב כל ימי הזירו לה' על נפש מת לא יבא, וסמיך ליה לאביו ולאמו לאחיו ולאחותו לא יטמא להם, דהא כולהו בכלל על נפש מת לא יבא היו ולמה יצאו, לאבוי פרטו למת מצוה. לאמו מה ת"ל, משום מת מצוה לא אצטריך דמלאביו נפקא, ודרשי ליה בספרי ללמוד שאם היה נזיר זה כהן, דהוו עליה שתי קדושות, אף הוא לאמו הוא דלא יטמא אבל מטמא הוא למת מצוה. לאחיו מה ת"ל, הרי שהיה כ"ג והוא נזיר, אף הוא לאחיו לא יטמא אבל מטמא למת מצוה. ולאחותו מה ת"ל, אם אינו ענין לזה תנהו ענין למי שהולך לשחוט את פסחו ולמול את בנו, שמטמא למת מצוה (ברכות יט:). הרי שהלך הולך לשחוט את פסחו וגו'. הרי שהיה כ"ג ונזיר והולך לשחוט את פסחו, דאיכא מצוה טובא, אפילו הכי לאחותו הוא דאינו יטמא אבל מיטמא למת מצוה (סנהדרין לה.). או: אם אינו ענין לאלו (כ"ג ונזיר) תנהו ענין לענין ביטול עבודה ויחלה מפני מת מצוה (מגילה ג.), והאי דנקיט להו אהדדי היינו משום דמילת זכריו ועבדיו מעכבתן פסחו (המפרש נזיר מח). רשמע שמת לו מת. מקרוביו, יכול יטמא להם: אמרת לא יטמא. הואיל ועומד בחיוב שחיטת הפסח והלה עליו חובת הפסח שהוא כרת, לא יטמא בטל מלעשות פסח, ולמול את בנו נמי (מלות) [מצוה שיש בה כרת היא, ילפת דאמרי כעבדי פסחים נמי קאמר דמילת זכריו ועבדיו מעכבת הפסח (ברכות יט:). או: דהא נזיר הוא וכתיב על כל נפשות מת לא יבא (סנהדרין שם). או: כשם שאין נזיר מבטל נזירותו ליטמא לקרוביו, כך הוא זה לא יבטל פסחו (מגילה ג.): ת"ל ולאחותו, דלא אצטריך אלא להאי וללמד אע"פ שיש עליו קדושות הרבה ועסקי מצוה, לאחותו הוא דאינו מטמא אבל מיטמא אבל מיטמא למת מצוה (סנהדרין שם).

ליקוטים

שאם היה כה"ג ונזיר כו'. קשה לי מנ"ל דהני ד' קראי כולן למעוטי מת מצוה קאתי, דילמא חד מינייהו לגופא אתא שאם היה כהן ונזיר נמי אינו מטמא לקרובים כמו נזיר גרידא. וכי תימא ולאו כל שכן הוא, ליתא, דהוו"א כהן ונזיר גרע טפי מנזיר גרידא דהואיל והותר לו טומאת קרובים לכהונתו הותר לו נמי לנזירות, וכה"ג אמרינן בפ"ג דזבחים (דף לב ע"ב) לעולא דס"ל ביאה במקצת שמה ביאה

[illegible]